

«شى جىنپىڭنىڭ دادىلىق ۋەتقى قۇرۇلمى» ھالە قاتناماس ھۆججەتدەكى بايىمداۋالارنىڭ ۋزىندىلىرىدەڭ» كوپ ئىلەدكى سالىستىرمالى ئۇسقىلى باسپادان شىعپ تارتىلدى

شىنخۇا اگەنتتىگىنىڭ 9- ايدىنڭ 7- كۈنى بەيجىڭنە بەرگەن ھابارى. جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى ورتالىق كومىتەتىنىڭ پارتيا تارىخى جانە خۇجات زەرتتەشۇ ورنىسى اۋدارعان «شى جىنپىڭنىڭ ادامدىق ۇقتى قۇرمەتتەۋ ھالە قاتناماس ھۆ جۈنىدەدكى بايىمداۋالارنان ۇزىندە- لەردىڭ» ورسىنا ـ حانزۇشا، فرانسۇزا ـ حانزۇشا، يىپانسنا ـ حانزۇشا، جاپونشا ـ حانزۇشا سالىستىرما نۇسقىسى چۇقتا ورتالىق قۇراستىرۇ ـ اۋدارۇ باسپا- سنان باسلىپ شىعپ تارتىلدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

قاتىناس ورنى — ” ۋىر پورتىنىڭ“ ەڭ ۇلكەن باسھىدى. «ۇرىجى قالاسى وزەكتى را- يوننىڭ سەنترىدەكى قالا، سوناۋ 2018 ـ جىلدىڭ وزىندە قۇرلىقتىق پورت تېيىىدەگى، اۋە پورنى تېيىىدەگى جانە ساۋداغا قىزمەت كورسەتۋ تىپىد- ەگى مەملەكەتنىڭ زات اينالىمى تورابى مىندەتىن ارقالاعان قالا بولپ تۇراتقان. ال بۇگىنگى تاڭدا، ” ۋىر بەلدەۋ، ۋىر جولدى“ بىرگە قۇرۇ، جاڭا ۋىر كەزەكتى باتىس بولكتى قاۋىرت اشۇ، باتسى بولك قۇرلىق ـ تەڭىز جاڭا وتكەلن قۇرۇ سياقتى كەلەلى ستراتەگىيالىق ورايىلار وسى ارادا توعىستى. جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزىن تۇقتا ەتكەن ”ۋىر پورت“ تەمىر جول، تاس جول، تەڭىز جول ـ تەمىر جول، تاس جول ـ تەمىر جول بىرلەسكەن تاسپهالى سياقتىلاردى زور كۇشپەن دامىتىپ، قوس باعىتتاعى اشىق ۇلكەن ارنانى تۇلعالادى.

جالعىز اعاش ورمان بولماس، جالعىز كەرىپش قورعان بولماس. اۆتونوميالى رايون «ۇرىمچى ھالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعى مەن اۋەجاي ماڭى ەكونوميكالىق اۋماعىن بىرلەستىرپ دامەتۇ قىزمەت تالابىن ەلعا قويىپ، ەكونوميكانىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن جۇزەگە اسىرۇ ؤۇشىن سا- پاسىن جوعارىلاتىپ، ونمىدىلىگىن ارتتىردى.

قايتكەندە باسھىدىقتاردى كادەگە جاراتىپ، كوپتەگەن دارا باسھىدىقتاردى قايتاتاستىرپ انا- عۇرلىم قۇاتتى جالپىلىق باسھىدىققا اينالدىرۇعا بولادى، بۇل تەرەڭ وي جۇگىرتۇدى قاجەت ەتەتىن ماسەلە.

”ۋىر پورتتاعى“ قارجى قوساتىن، قۇرىلىس جۇرگىزەتىن جانە تىجارات ىستەيتىن تۇغىرلىق سەرىكتەستىك رەتىدە، شىنجياڭ ھالقارالىق قۇر- لىقتىق پورت (توبى) شەكتى جاۋايكەرشلىك سە- رىكتەستىگى پارتكومنىڭ شۇجىي، القا باستىعى ما چۇنلەي مىنانى ءىلدىردى: ”ۋىر پورت“ ”ەكى تەڭىزدەن“ (كاسپى تەڭىزى، قارا تەڭىز) ەندى وەتتىن ەرەكشە سارا كەزەكشى پويەزداردى بەلسەنە تۇلعالاپ، ماركا ئىپال كۇشى مەن پارنىقى باسكەكلىك قۇات قالىبتاستىرپ، ۇرىمچى ھالقارا- لىق ساۋدا ـ زات اينالىمى ورتالىعىنىڭ جەلى بويىندا- ى جانە توغىرەگىندەگى ەلدەرگە بولعان شارپۇ قۇاتىن ارتتىردى. قازىر وسى جەلى بارپ ـ كەلپ تۇراقتى زات جونەلتەتىن نەگىزگى شارت ـ جاعدايدى ازىرلەپ بولدى.

”ۋىر پورت“ تاغى قۇرلىق، تەڭىز جاڭا وتكەل تىجارات شەكتى سەرىكتەستىگىمەن بىرگە قارجى شىعارپ، قۇرلىق، تەڭىز جاڭا وتكەل تىپ- جاراتى شىنجياڭ شەكتى سەرىكتەستىگىن قۇرىپ، شىنجياڭنىڭ ەرەكشە ونمىدەرىن ەكسپورت ەتۇ، ورتا ازيا مەن شىعىس وڭتۇستىڭ ازيا ەلدەرى ودامىنداعى ەلدەردىڭ شەكارا انتاعان زات اينال- مى سىياقتى كاسپتەردى ارقاۋ ەتىپ، شىنجياڭ نىشىدەگى ىمرى كاسپيورنىدارمەن كاسپى جاعىد- دا اناعۇرلىم تەرەڭ سەلبەستىك ورناتۇعا نزەد- نىس جاسادى.

قازىر ۇرىمچى قالاسى «ۇرىمچى ھالقارا- لىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعى مەن اۋەجاي ماڭى ەكونوميكالىق اۋماعىنىڭ بىرلەسىپ قىيىلداۋ مە- حانىزىمىن اتقارۇ جوباسىن» جاساپ بولدى. ۇرىمچى اۋەجاي ماڭى ەكونوميكادان ۇلكى كورسەتۇ اۋماعىن دامىتۇعا قىزمەت وتەۋ ورتالىعىنىڭ مەڭگەڭرۇشىسى اراپات سادىق بىلاي دەپ تانىستىردى: ھالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعى مەن اۋەجاي ماڭى ەكونوميكالىق اۋماعە- نىڭ سايكەسىپ بىرلەسە قىيىلداۋىن ىلگەرىلەتۇ ارقىلى ”ەكى اۋماقتىڭ“ جانە قاتىستى وڭىرلەر- دىڭ دامۇىن ۋىر تۇتاس جوسپارلاپ، كەدەتتەن وتكىزۇ مەحانىزىمى، زات اينالىمىن ۇيھىداستىرۇ، كوپ قورمالى بىرلەسىپ تاسپىلداۋ، ساندى

«شى جىنپىڭنىڭ ادامدىق ۇقتى قۇرمەتتەۋ جانە قاتناماسز ەتۇ جۈنىدەگى بايىمداۋالارنىن ۇزىندىلەردى» جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى وىر- تالىق كومىتەتىنىڭ پارتيا تارىخى جانە خۇجات زەرتتەۋ ورنى قۇراستىرعان، 9 ارناۋلى ئاقىرىپقا ۋولپ، شى جىنپىڭ جولداسنىڭ ادامدىق ۇقتى قۇرمەتتەۋ جانە قاتناماسز ەتۇ توغىرەگىندە جار- يالاعان ۋىر سىپىرا ماڭىردى بايىمداۋالارىن جۇيە- لى تۇردە ەنگىزگەن. بۇل كىتاپنىڭ ورسىشا ـ حانزۇشا، فرانسۇزشا ـ حانزۇشا، يىپانسشا ـ

مالمەتتەردى ۇزارا تانۇ، يقۇاتارىن قايتاتاستىرۇ سياقتى ارقايسى جاقتاردا ۇنىمدى يقبالداستىق پەن كۇش قوسا سەلبەستىك ورسىتەتۇدىڭ ھالقا- رالىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعىنىڭ سىرتقا ەسىك اشۇ ورەسىن جوعارىلاتىپ، شىنجياڭنىڭ ەل ىشى ـ سىرتىنداعى كاسپ سالالاردىڭ ويسۇىن جوعارى دەڭگەيدە قابىلداۋى، ھالقارالىق ۇند- ىدرىس قۇاتى سەلبەستىگىن ورسىتەتۇى سياقتە- لاردى ىلگەرىلەتۇدە ۇمانى زور.

كاسپ سالالارىن شوغىرلاندىرىپ، دامۇدى جەدەلدەتتى

سوڭعى جىلدارى ”ۋىر پورت“ وسى زا- مانعى زات اينالىمى، ھالقارالىق ساۋدا، قامىداۋ تىزىمدىكى فىنانسى سياقتى ءتۇيىندى كاسپ سالالارىن ارقاۋ ەتىپ ساۋداگەر شاقىرىپ قارجى نەگىزىپ، تىنانچىن پورت (توبى) جارنا شەكتى سەرىكتەستىگى، شاندىۇڭ ولكەسى پورت توبى شەكتى سەرىكتەستىگى، ۋىيىنجوي، چىتۇ جىلدام جەتكىزۇ شەكتى سەرىكتەستىگى سياقتى ساۋدا ـ زات اينالىمى، شەكارا انتاعان ەلەكتروندى ساۋدا كاسپيورنىدارنىان جىينى 164 كا- سپيورندى جاڭادان نەگىزدى (كەشەندى باجسىز اۋماقتى قامتىپدى).

وتكەل زات اينالىمىن جەتەكتەدى، زات اينالىمى ەكونوميكا ـ ساۋدانى جەتەكتەدى، ەكونوميكا ـ ساۋدا كاسپ سالالارىن جەتەكتە- دى. شىنجياڭنىڭ ساپالى قىزاناتى، بولات ماتەىر- يالدارى، پولېۋىيىنل ھلورىت سياقتى ونمىدەرى ”ۋىر پورت“ ارقىلى ”ۋىر بەلدەۋ، ۋىر جول“ بويىنداعى ەلدەرگە توقتاۋسىز جونەلتىلدى.

ما چۇنلەي بىلاي دەپ تانىستىردى: قۇر- لىقتىق پورت توبىنىڭ قاراستىلىعىنداعى ۇرىمچى قۇرلىقتىق پورت ھالقارالىق ساۋدا شەكتى جاۋايپ- كەرشىلىك سەرىكتەستىگى قۇرىلعان 4 جىلدا تىجارات كولەمى قۇرىلعان باسپتايى كەزدەگىدەن 26.77 ەسە ارتتى، اسىرەسە، 2020 ـ جىلدىان 2021 ـ جىلغا دەيىنگى 2 جىلدا ارتۇ كولەمى جەكە ـ جەكە %98.184 جانە %53.103 بولدى. قۇرىل- ھاننان قازىرگە دەيىن جىينى 14 مىڭ 800 توننا قىزاناتى قويماجىڭىن ەكسپورت ەتتى.

دەسسەدە ەلەۋسىز قاراۋعا بولمايتىن ۋىر ما- سەل بار، ”ۋىر پورتتان“ جونەلتىلەتىن جۇڭگو ـ ەۋروپا (ورتا ازيا) كەزەكشى پويەزدارىنداعى زاتتاردىڭ نىشىدە جەرگىلىكتى ونمىدەردىڭ يەلەيتىن سالىستىرماسى جوعارى مەس، نەبارى %40يەلەيدى، ۇڭىر كولەمىندە ۇندىردىس تېيىىدەگى كولەمىنەن جوعارى كا- سپيورنىدار ۋىر شاما از، ونىڭ ۇستىنە كوپتە- گەن كاسپيورنىداردىڭ سىرتقا باعىتتالغان دامۇ قوزعاۋشى كۇشى جەتكىلىكىىز، كاسپ سالاسى نەگىزى ەلسىز. ەگەر ”شىنجياڭ جاسالغانداردىڭ“ قارامى ازياسا، ۇتىپ جاتقان كەزەكشى پويەزدار قانشا كوپ بولسا دا، شىنجياڭ تەك وتكەل بولپ قالا بەردەدى.

كاسپ سالاسى ەكونوميكا دامۇنىنىڭ تەتە- كى. يىيل شىنجياڭنىڭ ەكونوميكانى دامىتۇ جا- عىنداعى ۋىر سىپىرا جاڭا شارالارى ار ۇلت كادر ـ بۇقاراسىنىڭ سىمنىمەن اجەپتۇۋىر سەىر- پىلتى. كاسپ سالاسىن دامىتۇ جاعىندا، باسەم- دىققا يە كاسپ سالالارىن كۇش سالا جەتلىدە- رىپ، زورىيتىپ، شىنجياڭدىق ەرەكشەلىككە يە، ار ۇلت بۇقاراسىنا تىپىمدىلىك جەتكىزە- تىن، جوعارى ساپالى دامۇعا تەرەك بولالتىن وسى زامانعى كاسپ سالاسى جۇيەسىن جەدەل قالىبتاستىردى. اسىرەسە، بايلىق جىيى شوغىر- لانعان كاسپ سالالارى جاعىندا، ۋىر قىدىرۇ ساياسات ـ شارالردى شىعارپ، ۋىرتالاي كەلە- لى نىسانداردى باساتدى.

ھانزۇشا، جاپونشا ـ ھانزۇشا سالىستىرما نۇسقىسى مەن وسنىڭ الدىندا باسپادان شىققان اعلىشىنشا ـ ھانزۇشا سالىستىرما نۇسقىسى ەلمىز ىشى ـ سىر- تىنداعى وقىرمانداردىڭ شى جىنپىڭنىڭ قاتىستى ماڭىزدى بايىمداۋالارنىڭ باي مازھۇنىن تەرەڭ تۇسىنىدە، جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقتى قۇرمەتە- تەۋ جانە قاتناماسز ەتۇ ۇلى ايمالىتىن شىكەرلەي تۇسىۋدە، زامانىمىزداعى جۇڭگونىڭ ادامدىق ۇقق كوزقاراسىنىڭ باۋرامدىلىغىن، تارتىمدىلىغىن، يقبالىن ارتتىرۇدا ماڭىزدى مانگە يە.

نىسانانى كوزدەپ، كۇشى شوغىرلاندىرا نىزدەنىس جاسادى

توراپ ەكونوميكاسىن ساپىلالاندىرۇ، زورىايتۇ ”ۋىر پورت“ جەكە ۇزى سىتەي الاتىن شارۋا مەمس.

جاڭا ۋىر كەزەك باتىس بولكتى قاۋىرت اشۇ ستراتەگىياسى مەن شىنجياڭعا باعىتامالى كو- مەكتەسۇ ساياساتىنىڭ قولداۋىندا، جەبەۋىدندە، شىنجياڭ كاسپ سالالارنىڭ باتىسقا كرۇىندەگى ماڭىزدى تىرەك وڭىرگە اينالدى، اسىرەسە، پا- رىقتى كاسپ سالالارى ساياساتى شىنجياڭنىڭ ەرەكشە، باسھىدىققا يە كاسپ سالالارىن دامىتۇنا، شىغىس بولكتەگى كاسپ سالالارىنىڭ ويسۇىن بەلسەنە تاڭداپ قابىلداۋىنا، ەاسنۇرلى كاسپ سالا- لارنىڭ تىيىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلات- تۇنا جانە ستراتەگىيالىق جاڭا گۈلدەنگەن كاسپ سالالارنىڭ دامۇىن ىلگەرىلەتۇىنە وراسان زور تىرەك ازىرلەدى.

باتىستان نەگىىزىپ، شىغىستان اكەلدى، شىغىسپەن بىرلەسىپ باتىسقا شىعاردى. قانداي كاسپ سالاسىن نەگىزۇ كەرەك، قايتكەندە كاسد- پورنىدار اراسىندا قوس باعىتتى تاڭداۋ جۇرگىزۇ- گە بولادى، كاسپيورن كەلگەن سوڭ نەگە سۇ- يەنىپ تۇراقتاپ قالادى؟ تاۋار جىناۋ، زات اينال- مىن ۇيھىداستىرۇ، تاسپمال وزىندىك قۇنى، كە- دەننەن وتكىزۇ، ەسەپ جاپۇ سياقتى جاقتاردا تاغى قانداي ولقىلىقتاردى تولىقتاۋ كەرەك؟ بازار تۇلعالارنىڭ ەكى بازاردى، ەكى تۇرلى بايلىقتى ۋىر تۇتاس جوسپارلاپ پايدالانۇ قابىلەتىن جو- عارىلاتۇنا قايتىپ كومەكتەسۇ كەرەك؟ وتكەل قۇنىنىڭ كاسپ سالاسى قۇنىنا قاراي بۇرىلىس جاساۋىن ىلگەرىلەتۇ جەلدەن ۋىر جولانا بتتە سالاتىن شارۋا مەمس.

ساياسات — كاسپ سالاسىن ويسىتىرۇ با- رىسىنداعى ماڭىزدى تىرەك. ۇعىسۇعا قاراعاندا، قازىر بار ساياساتتان تولىق پايدالانغان نەگىزدە، ۇرىمچى قالاسى اۆتونوميالى رايوننىڭ قاتىستى تاراۋالارنان ”ۋىر پورتتان“ شىعارىلعان جانە قايتقان كەزەكشى پويەزدارعا قوسىمشا قاراجات بەرۇگە قاتىستى ساياساتتارعا قول جەتكىزۇگە بەلسەنە ۇمشۇلدا ەكەن.

”كاسپ سالالارىن شوغىرلاندىرۇ“ جاعىدە، ۇرىمچى قالالىق دامۇ جانە رەفورما كومىتە- تى ”ۋىر بەلدەۋ، ۋىر جول“ كەشەسى حاتشالار ۋولمىنىڭ باستىعى مىڭ تايچى بىلاي دەپ تانىستىردى: ۇرىمچى قالاسى ونمىدەرى ورتا، بانسى، وڭتۇستىك ازيا، رەسەي جانە ۇۆ- روپا بازارىنا ساتىلاتىن كاسپيورنىدارى ءتۇيىندى تۇردە نەگىزىپ، توقمىشلىق، كىيىم ـ كەشەك، جابدىق جاساۋ، ەلەكتروندى ونمىدەردى وڭىدەۋ، قۇراستىرۇ سياقتى سىرتقا باعىتتالغان كاسپيورنىدار- دى جەتلىدىرىپ، زورىايتىپ، ساۋداگەر ارقىلى ساۋ- داگەر شاقىرىپ، كورىمە ارقىلى ساۋداگەر شاقى- رىپ، جەتەكتەسۇ سىياتىنا يە، نەگىزدىك سىياتقا يە، ستراتەگىيالىق سىياتقا يە ساپالى نىساندارعا قول قويىسىپ، تىناقتاندىرۇدى ىلگەرىلەتتى.

ساپالى قىزمەت وتەسۇمەن قامداۋدى ارقاۋ ەتىپ، كاسپيورنىنىڭ دامۇ ساپاسىن جوعارىلاتقان ”ۋىر پورت“ ساپالى شارۋاشلىق ـ ساۋدا ورتاسىن بار كۇشپەن تۇلعالاپ، تىناقتاعان كاسپيورنىڭ ويد- داعىدايى، جابلى دامۇنا مۇمكىندىك جاسادى.

مىڭ تايچى مىنانى ءىلدىردى: مەملەكەت چۇقتا شىعارغان وزەكتى رايوندى جوعارى ساپالى قۇرۇدى اتقارۇ جوباسى بويىنشا، ۇرىمچى قالاسى قاتىستى اتقارۇ جوباسى مەن ارەكەت جوسپارىن جاساپ، 14 ـ بەيجىلدىق“ مەزگىلىندەگى وزەكتى رايون قۇرىلىسىنىڭ قىزمەتتەرىن، مىندەتتەرىن ونان ارى يقىنداپ، ”ۋىر پورتتى“ جوعارى ساپالى قۇرۇدى بار كۇشپەن ىلگەرىلەتتى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

بارىنەن بۇرىن وقۇ ـ اعارتۇداعى تەڭدىكتىڭ جۇزەگە اسۇى مەنى ايرىقشا تولقىتتى، قازىرگى تاڭدا، تۇان الاڭ- نىڭ وقىتۇشلار بايلىعى مەن وقۇ ـ اعارتۇ قۇرىلمىلارى شى- جىزى قالاسىنان قالىسپايدى، ۇسويتىپ، مەكتەپ تاڭداپ دۇرلىگىسۇ تارىيىقا اينالدى.

”مەكتەپ وقۇ باستاپ كەتتى، مەن باس شۇجىگە دەگەن العىس سەزىمىمدى ۋىلىم بەرىپ، ادام تارىيىپ- لەۋدىڭ ىسى جۇزىنىدىك ارەكەتتىنە اينالدىرامىن“، ـ دەدى ليۇ پۇي.

جۇقتان بەرى شىنجياڭ مۇراجايى زەرتتەۋ كەڭسەسى- نىڭ ورنىباسار مەڭگەرۇشىسى ەلميرا «جۇڭخۇا تارىخى كىتابى — مەملەكتىنىڭ شىنجياڭدى باسقارۇداعى ناقتى ايعاق، مادەنى ەسكەرتكىشتەر كورمەسىن» اشۇعا دايندە- دالۇ قىزمەتىنە ات سالىسىپ ۇرۇ. 2 ايعا جۇىق ۋاقتتان بەرى ەلميرا باس شۇجىدىڭ شىنجياڭدى كوزدەن كە- شىرگەندەگى ماڭىزدى ۇسوزنىڭ، ماڭىزدى نۇسقاۋنىڭ رۇخىن قايتا ـ قايتا شىكەرلەي ۇيرەنىىپ، زەردەلەي وقىپ، مۇراجاي زەرتتەۋ قىزمەتى جونىدە كوپتەگەن جاڭا تولعانىستارعا يە بولدى.

”مەن بۇدان كەينىگى قىزمەتتە زەرتتەۋ سەرىپىىن ارتتىرىپ، شىنجياڭداعى ار ۇلتنىڭ ارالاسۇنىڭ، نىشتەسۇد- نىڭ، توعىسۇنىڭ تارىيى شىندىقتارىن، ارەھولوگىيالىق ناقتى زاتتارىن، مادەنىيەت مۇرالارىن تولىق جاڭغىرتىپ جانە ولاردان ۇتىمىدى پايدالانىپ، بۇكىل ەلدەگى ار ۇلت ھالقىنىڭ شىنجياڭ مۇراجايىنان جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ بارلىق گۇل شەشەك اتىپ، كوركەمدىكىنى ورتاقاسقان ما- دەنىيەت ساپارىنان بىرگە يىڭلىكتەنۇنە مۇمكىندىك جاسايد- مىن“، ـ دەدى ەلميرا.

باس شۇجى كورسەنگەن بەناللىستى بويلاپ، مويمىاسى قاجىرلىلىقپان ەلعا باستى

تۇ باعدار نۇسقاپ، ۇيتقى بولاشاققا جول باستادى. باس شۇجىدىڭ شىنجياڭدى كوزدەن كەشىرگەندەگى ما- ڭىزدى ۇسوزنىڭ، ماڭىزدى نۇسقاۋنىڭ رۇخى جەر ـ جەردىڭ جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ جالبى جوباسىن تولىق، داليە ـ ەال دايەكتىلەندىرۇىنە، قوعام ورنىقىلىعى مەن باياندى تىنىشىق باس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۇنا ءتۇبىرلى بويىسۇنۇ ولىشمەن ازىرلەدى. شىنجياڭ ۇندىردىس ـ قۇرىلىس بىڭتۇانى 8 ـ شى شىجىزى قالالىق پارتكومنىڭ شۇجىي، 8 ـ شىنىڭ جىڭيۇي او خۇڭدا مىنالاردى ىمىلدىردى: 8 ـ شى شىجىزى قالاسىدە- داعى كادىرلار مەن بۇقارا باس شۇجىدىڭ بىڭتۇان مەن جەرگىلىكتى ورنىنىڭ توعىسپالى دامۇى جونىدەگى تالابىن تەرەڭ ۇعىنىپ، جۇڭخۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەردىك ورناتۇ قىزمەتىن ناقتى، جاندى، ۇنىمىدى تۇردە اناعۇرلىم ويداعىنداي دىستەپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىنا بەلسەنە ات سالىسادى.

8 ـ شى 143 ـ تۇانى ساۋان قالاسىنا رىگەلەس ورنالماقنان. ”لىبان ـ دۇيدە اۋىل شارۋاشلىعى وندىرىسىنە تەخنىكالىق قىزمەت وتەيتىن 4 ۇجىم بار، جىل سايبىن مەر- زىمدى تۇردە ساۋان قالاسىنا بارىپ تەخنىكالىق جەتەكشى- لىك جۇرگىزىپ تۇرادى، سونمەن بىرگە كوپىشىلكتى كەلپ كورۇگە، ۇيرەنۇگە شاقىرادى.“ 143 ـ تۇان 9 ـ لىبان پارتيا يايچەيكاسىنىڭ شۇجىي، لىبان باسقارۇ كومىتەتە- نىڭ جەتەكشىسى گو خۇڭجۇڭ تىلىشىگە لىبان ـ دۇيدىڭ ۇرىمچى اۋدانى، ماناس اۋدانى سياقتى جەرىلەرمەن ۇزاق ۋاقتىتىق ۇزارا كومەكتەسۇ مەحانىزىمىن ورناتقانن ايتتى. ”باس شۇجىدىڭ تالابى — ېزىدىڭ قۇلىشىنى بەتا- لىسىمىز. ېمىز توغىرەكتەگى اۋدان ـ قالالارمەن بىرلەسە قىيىلداۋدى، سەلبەسۇدى كۇشەيتىپ، بىڭتۇان مەن جەرگە- لىكتى ورنىنىڭ دامۇنا، تەڭ يىڭلىككە كەنەلۇىنە اناعۇرلىم پايدالى ءتۇزىلىس مەحانىزىم ورناتۇدى ىلگەرىلەتمىز“، ـ دەدى گو خۇڭجۇڭ.

تۇرپان قالالىق پارتكومنىڭ شۇجى ما شۇلبايڭ مىنا- لاردى ىمىلدىردى: تۇرپان قالاسى ”بۇكىل شىنجياڭ بويىن- شا جوعارى ساپالى دامۇدان ۇلكى كورسەتۇشى رايون“، ”شىنجياڭدى مادەنىيەتپەن نارلەندىرۇدە الدىمەن جۇرەتىن رايون“ قۇرىلىسىن جەتەكشى ەتىپ، باس شۇجىدىڭ ماڭىز- دى ۇسوزىنىڭ، ماڭىزدى نۇسقاۋنىڭ رۇخىنىڭ تۇرپاندا تامىر تارتىپ، وركەن جاپۇىن ىلگەرىلەتەدى.

”باس شۇجى ەكولوگىيالىق وركەنىيەت قۇرىلىسىنا باسا نازار اۋداردى، تۇرپاننىڭ وسى جىلدارداعى قىزمەتىنىڭ ما- ڭىزدى تۇيىندەرىنىڭ ىبرىدى دە وسى“. تۇرپان قالالىق سۇ يىڭلىگى مەكەمەسىنىڭ باستىعى خۇاڭ چىڭيۇن بىلاي دەدى: تۇرپان قالاسى سۇ ساپاسى وتكەلنى ساتى ـ ساتى بويىنشا مىقتى يگەرۇ ارقىلى سۇدىڭ قورشاعان ورتا ساپا- سىنىڭ ۇزدىكىسىز جاقسارۇنا كەپىلدەك ەتتى، وسى بىرنە- شە جىلدىان بەرى جەر بەتى سۇنىڭ قورشاعان ورتا ساپا- سىن قاتارعا تۇرمزعاندا بۇكىل شىنجياڭ بويىنشا 1 ـ ورنە- دى بەلدەدى.

اتالغان قالا سۇ يىڭلىگى يىنجەنەريا قۇرىلمىلارىن ۇز- دىكىسىز كەمەلدەندىرىپ، ءتۇيىندى وزەن ـ كول اپلاتارىندە- داعى ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدى، قاپلىنا كەلتىرۇدى، جونگە سالۇدى ءتۇيىندى تۇردە ىلگەرىلەتىپ، لاس سۇدى جونگە سالۇدى تەرەڭدەتىپ، سۇدىڭ قورشاعان ورتا

ساپاسىن بەكەمدەپ جانە جاقسارتىپ جانىر ەكەن.

”باس شۇجىدىڭ ماڭىزدى ۇسوزىن قايتا پىسىقتادىق، بۇل سوزدەر ەلى قۇلامىزدا جاڭغىرىپ تۇرعانداي، ايد- رىقشا جەلپىندىك“. اۆتونوميالى رايوندىق مادەنىيەت جانە ساياحات مەڭگەرەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجىي، اۆتونوميالى رايوندىق مادەنى ەسكەرتكىشتەر جانە مۇراجاي مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجىي شۇي رۇيجۇن مىنانى ەبلدىردى: اۆتونوميالى را- يوننىڭ مادەنىيەت جانە ساياحات تاراۋلارى شىنجياڭدى ما- دەنىيەتپەن نارلەندىرۇ قىزمەتىن شىكەرلەي ورسەتىپ، شىنجياڭداعى ار ۇلتنىڭ ارالاسۇنىڭ، نىشتەسۇنىڭ، توب- عىسۇنىڭ تارىيى شىندىقتارىن، ارەھولوگىيالىق ناقتى زاتتا- رىن، مادەنىيەت مۇرالارىن تولىق جاڭغىرتىپ جانە ودان ۇتىمدى پايدالانىپ، شىنجياڭ خىكايالارىن كوپ ساتىندا، جان ـ جاقتى، ستەرەولدى تۇردە ويداعىداي بايانداپ، ”شىنجياڭ — جاقسى جەر“ ساياحات ماركاسىن ونان ارى جارقيراتۇ ۇستىندە.

ايناباي قۇلىشىپ، قايراتانانا ىلگەرلەپ، بىرگە جارقىن بولاشاققا جول تارتتى

ۇرىمچى كەدەنى پارتكومنىڭ شۇجىي، كەدەن باسە- تتى شىن ياك مىنانى ىمىلدىردى: ۇرىمچى كەدەنى وزەكتى رايون قۇرىلىسىنا بەلسەنە قىزمەت ەتۇدى ما- ڭىزدى قىزمەت جاۋايكەرشلىگى ەتىپ، مەملەكەت قاقە- پاسىن كۇش سالا كۇزەتىپ، نىدەتتەن ساقتانىپ، ركە- لىمسىزدىككە كەپىلدىك ەتىپ، ورتانى ساپالاندىرىپ، دامۇدى جەبەيدى.

”كوپىشىلكنىڭ ىسى تىندىرىپ، ناتىجە شىعاراتىن سىتتىق نىتاسى ايرىقشا تاسقىندادى“. ۇرىمچى كەدەننە قا- راستى ۇرىمچى ـ سانجى كەدەنى باقلاۋ ـ باسقارۇ 1 ـ ۋولمىنىڭ 1 ـ دارەجەلى نەگىزگى راسمىدەۋشىسى شىە يىڭ باس شۇجىدىڭ ۇسوزىن باسى ـ قاسىندا تىڭداغان ۇساتتى ەسكە العاندا، ەلى كۇنگە ايرىقشا تولقىپ، تەبىرە- نىپ كەتەدى.

شېە يىڭنىڭ تىلىشىگە ايتۇنىشا، 2 ايعا جۇىق ۋاقتىتتان بەرى، ۇرىمچى ـ سانجى كەدەنى قىزمەت ۇردىسىندە جا- ڭئالىق اشىپ، باقلاۋ ـ باسقارۇ ۇناسىلىن ساپالاندىرىپ، ۇرىمچى ھالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۋماعىنان جۇڭگو ـ قىرعىزستان ـ وزبەكىستان تاس جول ـ تەمىر جول بىر- لەسكەن تاسپهالى ھالقارالىق جۇڭ تاسپهال كەزەكشى پويەزىنىڭ قاتناۋىنا، شىنجياڭنىڭ تۇڭغىشى قۇرلىق پەن تەڭىز جاڭا ارناسى تەڭىز ـ تەمىر جول بىرلەسكەن تا- سپهالى ورتا ازيا كەزەكشى پويەزىنىڭ قاتناۋىنا دەم بەرىپ، ”كوپ تۇيىندە جۇڭ تىبەۋ، شوغىرلى تەكسەرۇ“ سىندى تاس جول ەكسپورتىنىڭ جاڭا ۇلكىسىن جولعا قويىپ، قۇرلىقتىق پورت اۋماعىنىڭ جۇك جىناۋ ـ جونەلتۇ يقۇاتىن ونان ارى ساۋلەنلەندىرگەن.

ۇرىمچى ـ سانجى كەدەنى ”كەدەن ـ تەمىر جول بايلانىسى“، ”تەمىر جولدىڭ جىلدام قاتناۋ كاسىبى“، ”تەڭىز، قۇرلىق، اۋياتىپا، پوچتا“ سىندى شوغىرلى جىناۋ جانە جۇڭ قۇراۋ كاسىبىن ۇزدىكىسىز ىلگەرىلەتىپ، جالبى تۇلعالىق زات اينالىمى تىزبەگىنىڭ ونمىدىلىگىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتىپ، قۇرلىقتىق پورت اۋماعىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن بار كۇشپەن ىلگەرىلەتەدى.

9 ـ ايدا تۇرپاندا قاۋىن ـ قارىبىزدىك، جەمىسى ـ جىيدەكتىڭ ىيسى اققىدى، تۇرپان قالاسى كاۋچاڭ رايونى يار قالاشى جاڭا قالا اۋماعى شىپىڭ شىمىن قىستاعى تاغى